

opusdei.org

„Merită osteneala!” (II): Binecuvântat să fie cel care își pune încrederea în Domnul

Sfânta Scriptură nu ne dă
răspunsuri teoretice despre
fidelitate ci ne spune cine este
fidel.

16.01.2023

În modul folosirii unui aparat pentru
a asculta muzică, am găsit poate

cuvântul „hi-fi”. „High-fidelity”, înaltă fidelitate, este garanția că sunetul reprodus este foarte aproape de original. Obiectivul, atât pentru muzician cât și pentru auditor, este să asigure cel mai bun contact cu sunetul inițial, prima înregistrare, fără să-l altereze. Este fidelitatea înțeleasă ca exactitate, ca și capacitatea de a păstra ceva intact.

Totuși, în cultura vechiului Orient Mijlociu, unde a avut loc revelarea lui Dumnezeu poporului lui Israel, înțelegerea fidelității este ceva diferit de această întrebuințare. Fidelitatea nu este asociată cu precizia, ci accentul este pus pe alte aspecte cum este soliditatea, stabilitatea sau permanența în timp; credibilitatea, loialitatea și veridicitatea. Pe deasupra, în limbajul biblic, fidelitatea este strâns legată de mizericordia paternă a lui Dumnezeu, un domeniu puțin

rezonabil să vorbești despre exactitudine.

Nu ca ceilalți zei

Dacă vom căuta în Sfânta Scriptură o definiție completă a fidelității, n-o vom găsi. În schimb, dacă vom deschide cărțile sfinte pentru a afla cine este fidel, atât Vechiul cât și Noul Testament ne dau un răspuns clar: Dumnezeu este fidel (cf, Dt 32,4; 1Cor 1,9; 1Tes 5,24, printre altele). Ce înseamnă că Dumnezeu este fidel? De ce fidelitatea este o caracteristică a Domnului atât de des afirmată?

Pe de-o parte, Dumnezeul lui Israel este fidel în opoziție cu zeii popoarelor vecine. „Dumnezeu este fundamentul speranței; dar nu oricare dumnezeu” ^[1]. Miturile păgâne arată zei care se comportă într-o manieră inconstantă și capricioasă; uneori sunt buni, alteori sunt răi, nu se știe niciodată cum vor

reaționă. Este irațional să ai încredere în ei. În Egipt și în Mesopotamia, de exemplu, zeii erau deseori reprezentați sub formă de tauri, de lei, de vulturi, de dragoni sau de alte animale. Prin urmare, cultul adus acestor divinități era impregnat de atitudini care se aseamănă cu cele pe care noi le avem față de un animal amenințător: satisfacerea foamei, potolirea mâniei, ori pur și simplu să nu-i întrerupem tihna.

Nu este cazul în Israel. Legea mozaică, într-adevăr, interzice reprezentarea Domnului prin figuri de orice natură ar fi (cf. Ex 20,4; Lev 19,4). Dumnezeu lui Israel acceptă sacrificiile și ofrandele, dar nu o face pentru că are nevoie sau pentru că ar depinde de starea lui de spirit (cf. Ps 50,7-15; Dan 14,1-27). Faptul că Domnul este fidel, contrar falșilor dumnezei, înseamnă că El nu este capricios ori inconstant, că noi

putem într-o oarecare măsură prevedea cum va acționa. În același timp, această fidelitate nu înseamnă că Domnul urmează un model de comportare uniform sau că modul său de a interveni în istorie este repetitiv. Dumnezeu este liber, transcendent și suveran, „El este activitate pură, frumusețe totală, măreție totală” ^[2], deci fidelitatea sa față de alianță nu exclude noutatea (cf. Is 43,16-19).

Ea ne poate surprinde sau să ne deconcerteze. Dumnezeu spune prin gura profetului Isaia: „Căci gândurile voastre nu sunt gândurile mele, iar căile mele nu sunt căile voastre, oracolul Domnului. Cât de înălțate sunt cerurile față de pământ, la fel de înălțate sunt căile mele față de căile voastre” (cf. Is 55,8-9). Dumnezeu își salvează mereu poporul, dar nu mereu în același mod. De aceea „el poate mereu, cu noutatea sa, să ne reînnoiască viața și comunitatea

noastră și, chiar dacă propunerea creștină traversează perioade de obscuritate și slăbiciuni ecleziale, ea nu îmbătrânește niciodată” ^[3].

În afară de această diferență, o deviație frecventă în relația omului cu Dumnezeu este aceea de a vrea să-L controleze ori să-L folosească după cheful lui. De aceea ghicitul și practicile similare erau interzise cu severitate în Israel (cf. Lev 19,26 și 31). Că Dumnezeu este fidel cuvântului său nu înseamnă că modul său de a se comporta este mereu identic și deci previzibil și controlabil de către oameni. Putem fi siguri că El nu va înceta niciodată să ne iubească, chiar dacă deseori nu știm cum. Întotdeauna logica sa o depășește pe a noastră. Deseori ne dă mai mult decât ne-a promis, sau poate îndeplini o profeție într-un mod neobișnuit. „Fidelitatea nu are nimic steril ori static; ea este creativă” ^[4].

Biblia afirmă că Domnul este fidel în opoziție cu falșii zei ai popoarelor vecine; dar, în realitate, textul sacru o afirmă mai ales în opoziție cu ființa umană: „Totuși, cel care este gloria lui Israel nu se dezmente, nici nu se repetă; nefiind om, nu are de ce să se căiască” (1 Sam 15,29). Contrar experienței noastre umane, Domnul spune întotdeauna adevărul, nu revine asupra promisiunilor sale: „Dumnezeu nu este om ca să mintă, nici fiu de om ca să-i pară rău. A spus el și nu a făcut? A făgăduit și nu a împlinit?” (Num 23,19). Singur Dumnezeu este absolut puternic și demn de încredere, pe cine ne putem baza cu certitudinea de a nu fi decepționați. De aceea Benedict al XVI-lea poate spune: „În timp ce totul trece și se schimbă, Cuvântul Domnului nu trece. Dacă evenimentele vieții ne fac să ne simțim pierduți și că toată certitudinea pare să se prăbușească, avem o busolă pentru a ne orienta,

avem o ancoră pentru a nu merge în derivă” ^[5].

Cartea Exodului ne povestește că după păcatul vițelului de aur, Dumnezeu a reluat alianța cu poporul său pe muntele Sinai. Apoi, înainte de a-i da lui Moise tablele Legii pentru a doua oară, Dumnezeu a trecut pe dinaintea lui spunându-i: „Domnul, Domnul este un Dumnezeu plin de îndurare și milostiv, încet la mânie, plin de bunătate și adevăr” (Ex 34,6). Aceste cuvinte sunt adesea considerate ca o a doua revelație a numelui lui Dumnezeu, după cea care avusese loc cu câțva timp înainte, tot cu Moise. Această descriere a lui Dumnezeu este repetată, cu ușoare variații, în șapte alte pasaje din diverse cărți al Vechiului Testament ^[6]. De aceea spune sfântul Josemaría: „Dacă parcurgeți Sfânta Scriptură veți descoperi prezența constantă a milostivirii lui Dumnezeu [...]. Ce

sentiment de siguranță trebuie să producă în noi compasiunea Domnului!” ^[7].

Totuși, Israel știe că Domnul lui este milos și fidel nu numai pentru că i-a spus-o lui Moise pe Sinai, dar mai ales pentru că poporul a constatat-o în propria sa istorie, în propria sa carne. Dumnezeu a manifestat această caracteristică a fidelității sale nu doar declarând-o, ci arătând-o prin lucrările sale. Fidelitatea lui Dumnezeu este experiența mântuirii pe care Israel a trăit-o de-a lungul timpului. „Doamne, tu ești Dumnezeul meu; pe tine vreau să te laud. Preamăresc numele tău, căci ai făcut lucruri minunate, plănuite de demult, neschimbătoare și adevărate” (Is 25,1). Lucrările lui Dumnezeu exprimă fidelitatea sa; Israel mărturisește, în multe reprize, că milostivirea sa nu dispare în fața infidelității oamenilor. „Da, Domnul este bun, îndurarea lui ține pe vecie

și fidelitatea lui, din generație în generație” (Ps 99,5) cântă psalmistul. Iar într-un alt pasaj: „Ai ai spus: Îndurarea s-a întemeiat pentru totdeauna, ai stabilit în ceruri fidelitatea ta!” (Ps 89,3).

Sfânta Fecioară Maria, în *Magnificat*, exprimă această manieră de a fi a lui Dumnezeu, atât de clară pentru oricine se apropie de istoria sfântă. Mama lui Isus Îl laudă pe Dumnezeu pentru că a observat umilința ei și că a făcut lucruri mari pentru ea, „L-a sprijinit pe Israel, slujitorul său, amintindu-și de îndurarea sa, după cum a promis părinților noștri, lui Abraham și urmașilor lui, în veci” (Lc 1,54-55). Sfântul Ioan Paul al II-lea a spus că „în *Magnificat*, cântec veritabil teologic pentru că revelează experiența pe care Maria o trăiește în fața lui Dumnezeu, Dumnezeu este nu doar *Atotputernic*, pentru care nimic nu este imposibil, după cum o declarase Gabriel (cf. Lc 1,37), dar și

Milostiv, capabil de tandrețe și fidelitate față de orice ființă umană”
[8].

Isus este împlinirea promisiunilor

Fidelitatea este un atribut determinant al lui Dumnezeu în relația sa cu umanitatea, în special cu poporul său în privința alianței. Pentru a descrie forța acestei alianțe, profetii au recurs la un oarecare număr de imagini. Una dintre ele este cea a *mariajului*, pe care o găsim dezvoltată mai ales în cărțile lui Osea, Ieremia și Ezechiel. Această imagine pune în evidență milostivirea Domnului, care este gata să ierte și să restabilească alianța, în ciuda infidelităților repetate ale lui Israel. O altă imagine este cea a *paternității și a maternității*. Cartea lui Isaia o folosește în mai multe rânduri, într-un mod pregnant, pentru a sublinia că Dumnezeu nu-și

va abandona niciodată poporul său:
„Ierusalimul spunea: «Domnul m-a
părăsit, Domnul m-a uitat». Uită oare
o femeie pe cel pe care îl alăptează
fără să aibă milă de fiul sânului ei?
Chiar dacă ea ar uita, eu nu te voi
uita” (Is 49,15).

Isus reia toată această moștenire de
fidelitate și milostivire, incarnată în
Vechiul Testament, pentru a revela
continuitatea în persoana sa a acestei
opere divine. Astfel, de exemplu, îl
reia oracolul în care Isaia ne
amintește că Dumnezeu nu uită de
noi niciodată: „Ierusalime,
Ierusalime, care omori profeții și-i
bați cu pietre pe cei trimiși la tine! De
câte ori am vrut să-i adun pe copiii
tăi așa cum găina își adună puii sub
aripi, și n-ai voit!” (Mt 23,37).

Isus-Cristos este îndurerat de
răzvrătirea oamenilor, de duritatea
inimilor lor, în fața insistenței,
fidelității și iubirii lui Dumnezeu.

Inspirându-se tot dintr-un fragment al profetului Isaia, care afirmă că Israel este via Domnului (cf. Is 5,7), Isus rezumă istoria fidelității lui Dumnezeu față de infidelitatea oamenilor, povestind parabola viticultorilor ucigași (cf. Mt 12,2-12).

Atunci, după refuzul succesiv de a-i da rodul ce îi este datorat diferiților servitori, proprietarul viei hotărăște să-l trimită pe fiul său, ca ultimă soluție. Dar viticultorii îlucid. La fel, venirea lui Isus, Fiul unic al lui Dumnezeu, și moartea sa pe cruce, sunt deplina manifestare a fidelității și a milostivirii Dumnezeului lui Israel; după ce L-a trimis să moară pentru noi, Dumnezeu nu poate face nimic mai măreț (cf. Evr 1,1-2).

În cursul predicării lor, apostolii erau conștienți de legătura dintre misterul pascal al lui Cristos – patima, moartea și învierea sa – și fidelitatea lui Dumnezeu față de

fostele sale promisiuni. Cartea Apocalipsei ne spune că Isus este „Amin, martor fidel și adevărat” (Ap 3,14). În a doua scrisoare a sfântului Paul către Corinteni, găsim declarația cea mai explicită în această privință: „Credincios este Dumnezeu, cuvântul nostru față de voi nu este «da și nu». Căci Fiul lui Dumnezeu, Isus Cristos, care a fost predicat printre voi, prin noi – de mine, de Silvan și de Timotei – nu este «da și nu», ci în El este numai «da»” (2 Cor 1,18-20). Iar această convingere este proprie credinței Bisericii, care a proclamat constant că Isus este împlinirea fidelă a tot ceea ce a promis (cf. 1 Cor 15,3-4).

Dacă noi nu suntem fideli, el este mereu fidel

Referitor la cei care nu au crezut în Cristos în timpul șederii lui pe pământ, sfântul Paul se exprimă astfel, punând accentul pe măreția

Domnului: „Și ce dacă unii au fost infideli? Oare infidelitatea unora anulează fidelitatea lui Dumnezeu? Nicidecum!” (Rom 3,3-4). În Dumnezeu ne putem pune toată încrederea. „Unii se încred în carele de luptă și alții în caii lor; însă noi suntem puternici în numele Domnului Dumnezeului nostru” (Ps 20,8), spune psalmistul exprimându-și încrederea în Domnul mai degrabă decât în strategiile umane de luptă. „Cine este Dumnezeu, în afară de Domnul? Sau cine este o stâncă în afară de Dumnezeul nostru?” (2 Sam 22,32), spune Sfânta Scriptură în ceea ce numim *Imnul lui David*. Numai Dumnezeu poate fi considerat stânca pe care ne putem sprijini fără teamă și căuta protecția. Aplicarea termenului „Stâncă” lui Dumnezeu este atât de frecventă în Vechiul Testament ^[9] încât se spune pur și simplu „Stânca” și se înțelege că vorbim despre El.

Insistând pe fidelitatea lui Dumnezeu și opunând-o inconstanței umane, Sfânta Scriptură nu pare să lase mult loc fidelității umane. Dar mai degrabă decât o viziune pesimistă a forței umane, ea este o afirmație realistă și profundă a slăbiciunii noastre față de puterea sa. Este de asemenea mai ușor să înțelegi această dură previziune transmisă de Ieremia: „Blestemat este bărbatul care-și pune încrederea în om și-și pune tăria într-un muritor și inima lui se îndepărtează de Domnul. Este ca un ienupăr în Arabah, nu vede când vine binele; stă într-un loc uscat din pustiu, în pământ sărac și de nelocuit. Binecuvântat este bărbatul care se încrede în Domnul; iar Domnul este cauza încrederii sale. El este ca pomul plantat lângă apă, care-și întinde rădăcinile pe mal; nu se teme când vine arșița, frunzele lui sunt verzi, în anul secetos nu se îngrijorează și nu încetează să facă fructe” (Ier 17,5-8).

Ceea ce este important de înțeles este că ființele umane nu pot fi fidele, în sensul în care este Dumnezeu.

Răspunsul uman la fidelitatea lui Dumnezeu nu este o conduită ireproșabilă, fără fisură, ci încrederea (cf Gen 15,6; Evr 11,1).

Într-adevăr, la evrei, același cuvânt este folosit pentru a spune că Dumnezeu este fidel dar și pentru a spune că un om crede în El, Noul Testament îi numește fideli pe cei care cred în Isus Cristos și îl urmează (cf. Fap 10,45). Ceea ce Domnul așteaptă de la noi nu este ca noi să fim tari și puternici ca El, ceea ce ar fi imposibil, ci ca noi să ne punem toată încrederea în El, cum a făcut-o Maria și cum au făcut-o sfinții, „căci fidel este cel care a promis” (Evr 10,23). Și, mai ales, Domnul vrea să ne recunoaștem păcatele și să cerem iertare. „Dacă spunem că nu avem păcate, ne înșelăm pe noi înșine, iar adevărul nu este în noi”, spune în prima sa scrisoare sfântul Ioan.

„Dacă ne mărturisim păcatele, El este fidel și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curețe de orice nedreptate” (1 In 1,8-9). Chiar dacă suntem păcătoși, Domnul nu ne lasă niciodată singuri. „Dacă nouă ne lipsește credința, El rămâne fidel cuvântului său, căci El nu se poate respinge pe Sine” (2 Tes 2,13).

„Fidelitatea noastră nu este decât un răspuns la fidelitatea lui Dumnezeu. Dumnezeu care este fidel cuvântului său, care este fidel promisiunii sale” ^[10]. În același sens, prelatul Opus Dei a comentat: „Credința în fidelitatea divină dă forță speranței noastre, chiar dacă slăbiciunea noastră personală ne conduce uneori să nu fim total fideli, în micile lucruri și poate, în unele ocazii, în cele mari. Fidelitatea constă deci în a urma, cu harul lui Dumnezeu, calea fiului risipitor” ^[11]. Important este să revenim mereu la Cel care își ține

cuvântul, să revenim la încrederea în
Stânca ce ne așteaptă mereu.

[1] Benedict al XVI-lea, Enc. *Spe Salvi*,
nr. 31.

[2] Sfântul Josemaría, *Prietenii lui
Dumnezeu*, nr. 190.

[3] Papa Francisc, Exhort. ap.
Evangelii gaudium, nr. 11.

[4] Benedict al XVI-lea, Omilie, 12 sep.
2009.

[5] Benedict al XVI-lea, Angelus, 12
dec. 2010.

[6] Cf. Num 14,17-18; Dt 7,9-10; Ps
86,15; 145, 8: Il 2,13; Nah 1,3.

[7] Sfântul Josemaría, *E Cristos care
trece*, nr. 7.

[8] Sfântul Ioan Paul al II-lea,
Audiență, 6 nov. 1996.

[9] Cf. de exemplu Dt 32,4; 1 S 2,2; 2 S 22,2; Ps 19,15; 28,1; 71,3; Is 1,10; Hab 1,12 printre alții.

[10] Papa Francisc, Omilie, 15 apr. 2020.

[11] Mons. Fernando Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 19 mar. 2022.

Juan Carlos Ossandón

.....

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/merita-osteneala-ii-binecuvantat-sa-fie-cel-care-isi-pune-increderea-in-domnul/>
(31.03.2026)